

A KUKORICA KÁRTEVŐI ÉS BETEGSÉGEI

Kártevői

A kukorica kártevőit gyakorlati szempontból érdemes több csoportra osztani. A kártevők táplálkozási preferenciájának alapján két nagy csoportra oszthatjuk őket. Az egyik csoportba a polifág (sok tápnövényű) szántóföldi kártevők tartoznak, melyek szinte válogatás nélkül fogyasztják a legkülönbözőbb termesztett és vad növényfajokat. E fajok nagy része a talajszint alatt, vagy annak közelében viszi véghez kártételét. A legfontosabb ilyen fajok:

- ✖ vetési bagolylepke (*Agrotis segetum*)
- ✖ gyapottok bagolylepke (*Helicoverpa armigera*)
- ✖ cserebogárformák (elsősorban a májusi cserebogár (*Melolontha melolontha*)) pajorjai
- ✖ pattanóbogár-félék növényevő fajainak lárvái (drótférgek)
- ✖ mezei pocok (*Microtus arvalis*)

A másik csoportba azon fajok tartoznak, melyek többé-kevésbé szűken a kukoricára specializálódtak. Ezek között megkülönböztetünk úgynevezett juvenilis, azaz a kukorica fiatal korában károsító, és vegetációs kártevőket, melyek a növény későbbi életszakaszában okoznak problémát. A juvenilis kártevők rendszerint a teljes vegetációs periódusban jelen vannak, de kártételük a kukorica későbbi életszakaszaiban már nem jelentős.

Fontosabb juvenilis kártevők:

- ✖ fritlégy (*Oscinella frit*)
- ✖ kukoricabarkó (*Tanymecus dilaticollis*)
- ✖ muharbolha (*Phyllotreta vittula*)

Fontosabb vegetációs kártevők:

- ✖ amerikai kukoricabogár (*Diabrotica virgifera virgifera*)
- ✖ kukoricamoly (*Ostrinia nubilalis*)
- ✖ kukorica-gyökértetű (*Tetraneura ulmi*)
- ✖ zöld kukorica-levéltetű (*Rhopalosiphum maydis*)
- ✖ zselnicemeggy-levéltetű (*Rhopalosiphum padi*)
- ✖ egyes nagyvadak (gímszarvas, őz, vaddisznó)

A felsoroltakon kívül alkalmi jelleggel, vagy kisebb jelentőségben még számos állatfaj táplálkozik, melyek akár kisebb-nagyobb károkat is okozhatnak. A szemeskukorica tárolása közben számos raktári kártevő is felléphet, melyek ellen speciális védekezési eljárások alkalmazása vezethet eredményre. A kukorica legfontosabb raktári kártevői:

- ✖ kukoricazsuzsok (*Sitophilus zeamais*)
- ✖ gabonazsuzsok (*Sitophilus granarius*)
- ✖ raktári gabonamoly (*Nemapogon granellus*)
- ✖ mezei gabonamoly (*Sitotraga cerealella*)
- ✖ nagy kenyérbogár (*Tenebrioides mauritanicus*)

Betegségei

- ✖ Vírusos betegségek
 - ➔ kukorica csíkos mozaik, **kórokozó:** maize dwarf mosaic potyvirus
 - ➔ kukorica klorotikus foltosság, **kórokozó:** sugarcane mosaic potyvirus
- ✖ Baktériumos betegségek
 - ➔ baktériumos hervadás, **kórokozó:** Erwinia stewartii
- ✖ Gombás betegségek
 - ➔ kukoricaperonoszpóra, **kórokozó:** Sclerophthora macrospora
 - ➔ kukoricarozsda, **kórokozó:** Puccinia sorghi
 - ➔ golyvásüszög, **kórokozó:** Ustilago maydis
 - ➔ rostosüszög, **kórokozó:** Sorosporium holci-sorghi
 - ➔ kukorica szürke gyökér- és szárkorhadás, **kórokozók:** Macrophomina phaseolina, Rhizoctonia bataticola
 - ➔ diplodiás cső- és szárkorhadás, **kórokozók:** Diplodia maydis, D. macrospora
 - ➔ kabatiellás szemfoltosság, **kórokozó:** Kabatiella zeae
 - ➔ nigrospórás szárazkorhadás, **kórokozó:** Nigrospora oryzae
 - ➔ helmintospóriumos levélfoltosság és száradás, **kórokozók:** Helminthosporium turcicum, H. carbonum, H. maydis
 - ➔ kukorica fuzáriózisa, **kórokozók:** Fusarium graminearum, Gibberella zeae, F. moniliforme, G. fujikuroi, F. culmorum

